

כפיו. (9)

שניה, מחכהב — מראה שמתכוונן לקום, (11)
שלישית, פושט את רגליו ויורד לפני התיבה.

גמרא:

תנו רבנן: כאשר מבקשים מאדם להיות
העובר לפני התיבה, צריך לסרב בתחילה,
ולעשות עצמו כאינו רוצה, כאומר שאינו
ראוי לכך, ואם אינו מסרב, אין בו דרך ארץ,
והוא דומה לתבשיל שאין בו מלח, ואם
מסרב יותר מדאי, דומה לתבשיל
שהקדיחתו מלח, כי נראה כמתייהר⁽¹⁰⁾.

תנו רבנן: שלשה רובן קשה ומיעוטן יפה,
ואלו הן: שאור שראוי ליתן ממנו קצת
בעיסה להחמיצה, אך אם יתן יותר מדאי,
תחמיץ. ומלח שמיעוטו נותן טעם טוב
בתבשיל, אך ריבוי מקלקל, וסרבנות כגון
של ש"ץ, וכדלעיל.

כיצד הוא עושה? — פעם ראשונה יסרב,

אמר רב הונא: שליח צבור שטעה באחת
משלש ברכות הראשונות,⁽¹²⁾ העומד תחתיו

מותר. וכתבו שההיתר לענות רק על הברכת
כהנים, שאינה הפסק כי הברכה היא צורך
התפלה, והאמן מורה על קבלת הברכה, אך על
מה שמברכים "אשר קדשנו בקדושתו" לא יענה,
וראה אגרות משה [או"ח ח"ד כא ב]

לייחד מראש אדם שישמע, אך בש"ץ שארע
שטעה ולא יכלו לדעת מראש, כל אדם יכול
להשלימו.

10. התבאר ע"פ מאירי.

9. המג"א [קכח לא] דייק מלשון המשנה
[והשו"ע] שההיתר לישא כפיו כשמובטח, הוא
רק כשאין כהן אחר, אבל אם יש כהנים אחרים
לא יעקור רגליו לצורך כך, [אלא יאמר או"א
ברכנו, וראה פמ"ג].

11. רש"י, והערוך פירש שמנענע בראשו
להסכמה. ובירושלמי גרסו "מעמעם", והיינו
שמראה כרוצה ואינו רוצה.

והגרעק"א דקדק כן מלשון המשנה, אם אין
כהן, שלא אמרה "ואפילו אם אין" כי כאשר
מובטח אינו נושא כפיו אלא רק אם אין כהן. אך
הפרי חדש הקל אף במקום כהנים אחרים, [ומה
שנקטה המשנה "אם אין שם כהן אחר" הוא
לחדש שמי שאינו מובטח לא ישא כפיו אפילו
באופן זה].

12. לדעת רש"י מדובר באופן שדלג את אחת
הברכות הראשונות. והרא"ה והריטב"א
והמאירי נקטו שטעה באמצע הברכה, ואם לא
נזכר עד שסיים את הברכה שטעה בה, חוזר
לראש. אך בארחות חיים [תפלה צח] כתב בשם
הרשב"א שבג' ראשונות אם עבר את מקום
הטעות חוזר לראש, אף שלא חתם הברכה, וראה
בה"ל [קיד ד"ה ובכלל] שטעות בהזכרה אינה
נחשבת טעות גמורה עד שסיים הברכה, ויש
אומרים עד שיתחיל ברכה שאחריה. והטור
ושו"ע [קיד ז] חילקו באמצעות, שאם טעה
בשוגג שחוזר לברכה שטעה בה, ואילו במזיד
חוזר לראש.

ובהגהות מיימוניות [תפלה טו אות ו] כתוב
שהמקרא לכהנים ישמע את תפלת הש"ץ
מתחילתה, והוא יאמר "שים שלום" ולא הש"ץ
שנשא כפיו וצריך להמתין שיחזור מהדוכן,
וכתב הב"י שרק לצורך מקרא תקנו כן, כי אפשר